

Q V Æ S T I O
D E
I V R A M E N T O
C A L V M N I Æ,
A

M. STANISL AO OSSEDOWSKI.

*S. Th. & I. V. Doctore & Professore, Protonot. A-
postolico, Ecclesiæ Collegiæ Crac: Sancto-
rum Omnium Custode.*

Pro loco inter DOCTORES
INFACULTATE IURIDICA,
Almæ Vniuersitatis

ACADEMIÆ CRACOVIENSIS.

Obrinendo.

Publicè ad disputandum in Lectorio D.D.

IURCONSULTORVM.

Proposita.

Anno Domini M. DC LVII. Die 18. Mensis Decemb:

CRACOVIÆ

In Officina Viduæ LVCÆ KVPISZ. S. R. M. Typ.

IN STEMMA

Perillustris: & Reuerēdissimi Dñi.

N.

D.

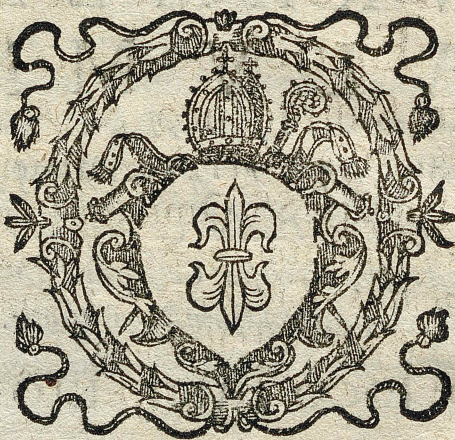
E. L.

A.

C.

D.S.S.

A.D.

O.

O.

N. S.

C.

P.

O.

C.

Pulchræ, Veris, opes, quid nobis LILIA præstant?

Candida, sunt oculis, LILIA grata nimis.

Ambrosios latè diffundunt, LILIA odores.

Candida si fuerint, LILIA grata nimis.

Myſtes Natus es Illuſtris ſub ſydere fauſto.

LILIA, Stemma tuum, LILIA grata nimis

Delicium es Suadæ Themidis, Probitatis auitæ

LILIA OBORſCI geris, LILIA grata nimis.

Stemma tuum felix, tu Candida LILIA geſtas,

Candidus es totus, LILIA grata nimis.

XVII-7531-III

Per

Perillustri & Reuerendissimo DOMINO.

D. NICOLAO
O B O R S K I.

I. V. D. Episcopo Laodicen:

Nominato, Suffraganeo, & Archidia-
cono Crac. Cantori Posnaniensi, Ec-
clesiæ Collegiatæ SS. Omnium Cracouiæ

Decano, ac interim Sede vacante,

Episcopatus Cracouiens: Generali
Administratori.

D. ET PATRONO COLENDISSIMO.

M. STANISLAVS OSSEDOWSKI.

S. Th. & I. V. D. & Professor, Protonotarius Apostolicus,
ac Ecclesiæ Collegiatæ SS. Omnium Custos.

Salutem & perennem felicitatem precatur.

Diuersis cogitationum agitabar fluctibus.
*Perillustri & Reuerendissime Dñe, Sub cuius
augusto nomine, & omine, Questionem Iu-
ridicam in publicam producerem lucem: dñ
pendeo animi: Tu Perillustri, & Reuerendis-
sime Dñe, non secus, atq; nouum quoddam sydus, suauissimè
mihi illuxisti. Protinus enim arripui auspicia, indubitata feli-
citatís sumpsi argumēta, cum TE post occasu Rndmi Petri GEM-
BICII, Magni Episcopi, & Senatoris de Ecclesia & Republica*

optimè meriti, velut luminare emerfisse, & in Hemisphærio
Diœcesis Cracouiens: clarissimè resplenduisse animaduerti.
Administras prudentissimè laboriosam Episcopatus Cracouiens:
Prouinciã, subministras omnibus amabilem benignitatis
Tua lucem, eximia clares pietate, insuper admirabili in gra-
uissimis negotiis polles iudicio, & Sapientiã. Præclara, hæc
& insignia dignitatis ac munerum Tuorum quis non v' deat?
quis non stupeat ornamenta? quæ calamo exprimere, & sin-
gula numerare esset operosum. Illud tamen neq. tacendum,
neq. prætereundum esse duxi, Illustr: & Rndimam Dnãem in
Inclyta Nostra vniuersitate Crac: tam in omni genere Artium,
quam in Philosophia insignes instituisse progressus, in illa autẽ
luce orbis terrarum, & arce omnium gentium Vrbe Romanã
sedulam Theologia nauasse operam, & Doctorem in utroq.
jure lauream magno cum applausu, Eruditissimorum recepiſſe.
Age verò, insignia honorum Tuorum decora, & illustrissimũ, in
Ecclesia Dei meritum splendorem, de cõtat intueri, iuuatq.
per lineamenta virtutum, quibus egregiè excellis, audis
luminibus peregrinari, Non enim ad Sublimes in Ecclesia Dei
honores, temerario & præcipiti saltu euolãsti, nisi prius non
indigna Pontificiã Maieſtate virtutum, specimina præbueris.
Atq. hic occurrit admirabilis virtutum Tuarum cinnus, qui
tantam in animis omnium parit gratiam, vt etiam eteri, &
ignoti, audirã OBORSIORVM Pietate. Te Perilluſtr: &
Reuerendiſſimè Dñe. & amore proſequantur, & venerentur.
Quis enim raras illas virtutes, Tibi autem familiares,
Manſuetudinem, Modeſtiam, & Beneficam in omnes, volun-
tatem, non admiretur? quis Comitatem, Affabilitatem, &
Muniſcentiam in iuuandis egenis magnificã laudum non ce-
lebrabit apotheoſi? quis indefeſſum in promouẽdo cultu Diuino
ſtadium, vigilantiam in obeundis Eccleſiaſticis officiis, can-
dorẽ ipſum, hoc vitiatò ſaculo, rarum, amore non proſequatur?

non exosculatur? Expressisti, veldicam veriùs, superâsti in
hac præclarâ muneris tui administratione Mystagogos, effin-
xisti laudabilem Antecessorum Tuorum vitam, Vinam & spi-
rantem imaginem Perillustr: & Reuerendissimi THOMÆ
OBORSKI, Episcopi Laodicensis, Suffraganei, & Canonici
Crac: Patru Tui, omni auo, memorabilis, cunctis præbuiti,
cuius quidem præclara in Ecclesiam promerita abundè lo-
quitur. Epitaphium ad aram Crucis, in Ecclesia Cath. Crac.
erectum. Incedis trita optimorum Antistitum viâ, tenes
regulam Piiissimi Patru semel apprehensam, quam conseruas,
& ad hanc, omnem vitam Tuam, exaquis. Sixtus Senensis lib.
4. refert de S. Thoma Aquinate: Ita Sapientissimo Augustino
proximus incescit, vt ex communi doctissimorum Virorum
adagio iactitatum sit: Augustini animam quasi migrâsse in
Thomam. Dicam ego, si licuerit sacros Mystagogos, Diuinis
adiungere Doctores: ita Integerrimo Patruo, proximus in-
cedis, vt communis, omnium, de virtute, scribendum, sermo sit THO-
MÆ OBORSKII animam, quasi migrâsse in Nicolaum. Bole-
slaus 3. Krinoustus Rex Polonie Patris memoriam gestabat in
aureâ laminâ, cui erat Patris inscripta effigies, vt quicquid
faceret, quasi inspiciente coram, & exaudiente Patre. Non in
aureâ laminâ, sed in animo integritatis, Sanctimonie, aliarumq;
virtutum passim Patru imaginem geris Perillustr: & Rndme Dne
vt iam ab omnibus. Exemplar Sacerdotum, Pater pauperum,
Vir misericordie, & Fautor Academicorum appelleris Mit-
to alia. Viue itaq; longissimos annos Perillustr: & Reuerendis-
sime Dne. ad ornamentum Ecclesie Reipublica, Familia, &
Academia nostra. Hanc verò Quæstionem meam luridicam,
sereno siscipe animo, meq; solito affectu, & benecolentiâ, quâ
multis ab annis foues, complere. Ego autem vt indignus
coram Deo Exorator, ad Sacratissimos, Beati Ioannis Cantu, Pa-
tri archa nostri, Cineres, Diuinum pro incolumitate Perillustr:
& Reuerendissima Dnaois Numen semper implorabo. QVÆ-

Q V Æ S T I O

ex Cap: Coëterum.

EXT. DE IVRAMENTO CALVMNIÆ
iuncta L. Cum & Iudices.

C. DE IVRAMENTO, PROPTER
CALVMNIAM dando.

V • Iuramentum Calumniæ, Litigâtes,
coram Iudice cuiusvis instantiæ,
ante, vel post Litem contestatam,
per se, vel per Procuratorem, quâ
in foro Ecclesiastico, quâ Sæculari,
in Causis Ciuilibus, Criminalibus,
& Mixtis, præstare; ac de non præ-
stito, post exactum à parte, puniri
debeant, necne?

CON.

CONCLUSIO I.

Iuramentum Calumniæ, à Litigantibus coram Iudice cuiusvis instantiæ, ante Litis contestationem, aut etiam Lite contestatâ, præstari debet.

COROLLARIUM.

1. Per iuramentum Calumniæ, intellige Iurandum, quod de bonâ conscientia, suæq; quam quisq; opinatur, causæ bonitate, præstatur.

2. Duplex autem est Calumniæ iuramentum. Alterum Extraiudiciale, quod in actibus extraiudicialibus præstatur. Alterum Iudiciale, de quo hic, & est, vel Generale, vel Speciale.

3. Præter Actorem, & Reum, Iudex quoq; olim cogebatur præstare Iuramentum Calumniæ.

4. Non solum ante, vel post Litem contestatam, verum quandoq; post Conclusionem in Causa, adeoq; in qualibet litis parte, dictum Calumniæ iuramentum, est deponendum: communiter tamen, omittitur generale, ad exordium Iudicij.

5. Quamvis in prima instantia, iuratum sit de Calumniâ, etiam coram Iudice Appellationis, iurandum venit, de eadem, si exigatur.

CON-

C O N C L U S I O II.

Iuramentum Calumniæ, tam Actor quam Reus, quandoq; per se: quandoq; per Procuratores præstare debet.

C O R O L L A R I U M.

1. Cum Iuramentum Calumniæ, tantum sit de credulitate, & non de veritate, nullus potest conqueri, si ad illud compellatur.

2. Iuramentum Calumniæ: siquidem ad reuocandos, metu religionis, à malitiosa, litium intentione, litigatores, est introductum, non debet à litigantibus recusari.

3. Actor iurare debet, se non calumniandi animo, litem intentare, sed existimare se iustam causam habere, & fouere, Reus verò tenetur iurare, quod putans bonam instantiã, vti ad reluctandum & contradicendum venerit.

4. Si Iudex censuerit, Personis Principalibus potius quàm earum Procuratoribus, etiam Speciale mandatum habentibus, Iuramentum Calumniæ deferendum, ipsi Principales, per se illud subire coguntur.

5. Quamuis Principales Personæ, hoc Iuramentum præstiterint: nihilominus earundem Procuratores, illud etiam suo nomine, & in animam suam requisiti, præstare debent, aliàs si recusauerint, submouendi sunt à prosecutione causæ.

CON-

CONCLUSIO III.

TAm in foro Ecclesiastico, quàm in foro Sæculari, motis est, præstare Calumniæ iuramentum.

COROLLARIUM.

1. Iure Ciuili siue aperte petatur, siue non petatur præstari, præstandum erit: nam Iudex illud ex officio iniunget.

2. Iure Canonico nō præstari petatur, Iudex illud exigere à partibus non tenetur. Quamuis possit etiam post conclusionem, in causa, deferre, parte etiam non petente.

3. Modus præstandi, huius Iuramenti antiquus, digitis duobus, in Calum erectis, vel tactis Sacrosanctis Scripturis.

4. Hodie in foro Sæculari, satis est, si ad acta iuretur, In foro Ecclesiastico obtinuit, praxis ad propositum, Sacrosanctum Euangelij Codicem, iurare.

5. Huic Iuramento, affine est Iuramentum Malitiæ, & vtrobiq; præstari æquum, quoties Iudex censuerit illud exigendum.

CONCLUSIO IV.

IN omnibus causis, siue sint Ciuiles, siue

B

CII-

Criminales, siue Mixtæ, locum sibi vendi-
cat Calumniæ Iuramentum.

C O R O L L A R I U M.

1. Et hoc valet: siue de Causis Summarie, seu de plano, sine figurâ & strepitu Iudicij, siue Plenariæ, & Seruato Iuris ordine, agatur.
2. Siue sint Prophana Causa, siue Spirituales. Quamuis olim, in Causis Spiritualibus, tantum de veritate dicenda iurabatur, & non de Calumnia.
3. Nec obstat, quod Christus Dominus, apud S. Matth. Cap. 5. docuit, non iurare omnino, locus enim ille intelligi debet, de Iuramento absq. necessitate seu rationabili causa.
4. Adeo hoc Iuramentum Calumnia est necessariū, vt si ab alterâ parte exactum fuerit, & omissum ab alterâ: eius omissio vitiet Processum: & sententiam latam reddat nullam.
5. Intelligendum autem est hic, Iuramentum Calumnie, non tantum Verbale, sed etiam Reale, quod aliàs in iure appellatur corporale. Et sit per Crucifixi, Euangelij aut sceptri tactum, vel manus elevatione &c. potissimum in eo, qui mutus est.

C O N C L U S I O V.

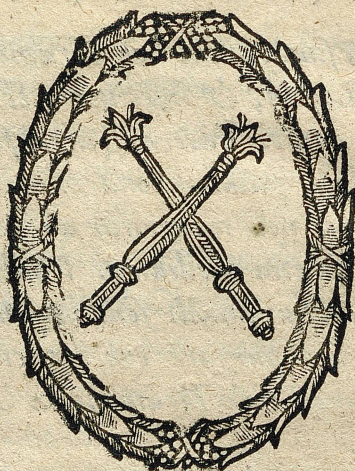
Nisi Actor, & Reus, post exactum, à parte, vel Iudice, præstiterint Calumniæ Iuramen-

mentum, pœnis à iure debent subijci, de-
scriptis.

C O R O L L A R I V M.

1. Si Actor, sine causâ, hoc Iuramentum, presta-
re nolit, ab Instantia, & instituta Actione, quasi im-
probus litigator cadit. Ceterum, in confesum non sunt
alia partes Iudicis, quàm in condemnando.
2. Hæc pœna, non incurritur ab Actore, vel Reo,
nisi Iudicis Sententia mediante. Unde, tam Actor,
quàm Reus, ante huiusmodi sententiam, à Iudice la-
tam, potest suam purgare contumaciam, pœnamq;
hanc evitare, præstando Iuramentum Calumniæ, ha-
tênus omissum.
3. Ista pœna, non habet locum, in Causis Spiritu-
alibus, & Beneficialibus: veluti, cum agitur de Deci-
mis, de Iure Patronatus, vel aliquo Beneficio, ne in-
de detur vitiosus ad talia ingressus.
4. In Criminalibus, isti pœnæ non est locus in qui-
bus non semiplena, sed luce meridiana clariores proba-
tiones requiruntur.
5. Si ante cuiusmodi sententiæ prolationem, moriatur
Actor, vel Reus, pœna illa, tanquam nondum commis-
sa (cum neq; incurratur ipso iure) non transit ad hære-
des eius.

^{cur}
Sceptra duo pariter nectūtur Crucis ^{ad} instar
Crux Sceptris hæret: Sceptra beata manēt.

Sub Felicissimis Auspicijs
Magnifici, Clarissimi, & Excellentissimi Viri, Domini.
D. M. F R A N C I S C I
R O L I N S K I.
Philosophiæ, & Medicinæ Doctoris ac
Professoris, Consulis, & Generalis
Studij Academiæ Cracouiensis
Vigilantissimi,
R E C T O R I S.

